

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

13 april 2000

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Norbert De Batselier –

houdende de controle op de communicatie van de Vlaamse overheid

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel van decreet legt de basis voor de controle op de informatieverstrekking en de communicatie-initiatieven van de Vlaamse overheid. Die controle wordt in dit voorstel van decreet vanuit twee invalshoeken bekeken. Enerzijds is de Vlaamse decreetgever bevoegd om de overheidscommunicatie in het kader van de actieve openbaarheid van bestuur aan een aantal beginselen van behoorlijke communicatie te onderwerpen en een controle-orgaan op te richten dat de naleving van die beginselen toetst. Anderzijds is het Vlaams Parlement, op basis van zijn algemene bevoegdheid inzake overheidscommunicatie, bevoegd om een politieke controle uit te oefenen op de mededelingen van de Vlaamse regering of van een of meer van haar leden en op de mededelingen van de voorzitter van het Vlaams Parlement. Voor de regeringsmededelingen ontleent het Vlaams Parlement die bevoegdheid eveneens aan artikel 70 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot Hervorming der Instellingen dat het Vlaams Parlement de bevoegdheid geeft controle uit te oefenen op de Vlaamse regering. Die politieke controle spitst zich niet zozeer toe op de beginselen van behoorlijke communicatie, maar wel op het mogelijk misbruik dat gemaakt kan worden door met gemeenschaps-geld imagobevorderende campagnes te voeren.

Als bijlage bij deze toelichting worden de onderlinge verbanden tussen de controle op de verkiezingsuitgaven, de controle op de regeringsmededelingen en de controle op de overheidscommunicatie op schematische wijze weergegeven.

1. Controle op de overheidscommunicatie

Een hedendaagse maatschappij heeft behoefte aan een consequent en helder voorlichtingsbeleid dat de burger klare en objectieve informatie verschaft. Die aanpak past in een moderne visie op de relatie tussen burger en overheid en is een signaal van behoorlijk bestuur.

Om de bestaande vloed aan overheidsinformatie te sturen en objectief te kunnen houden, is er behoefte aan een bruikbare, actuele en transparante regelgeving waarvoor een samenhangend geheel van beoordelingsnormen wordt uitgewerkt. Deze regelgeving moet op een consequente manier toezicht

houden op het voorlichtingsbeleid van alle overheden.

Dit voorstel wil een controle op de voorlichtings-initiatieven van de Vlaamse overheid invoeren, en past zo in het streven naar een behoorlijk bestuur. Ik verwijs naar de opmerkingen van de voorlichtingsambtenaar. In zijn jaarverslag 1998 maakt hij melding van de behoefte aan een eigen Vlaamse decretaal verankerde controleregeling om politiek misbruik van de Vlaamse overheidscommunicatie te voorkomen. Bij de totstandkoming van dit decretale initiatief heb ik trouwens gebruik gemaakt van voorstellen van de diensten van de voorlichtingsambtenaar van de Vlaamse Gemeenschap.

De controleregeling wil een normering opstellen waaraan de communicatie van de Vlaamse overheid moet voldoen, alsook een mechanisme uitwerken om de communicatie-initiatieven van de Vlaamse overheid aan deze normen te toetsen.

Voor de toepassing van de regeling komen alle voor het publiek bestemde voorlichtings- of sensibiliseringscampagnes, mededelingen of andere communicatie-initiatieven van de Vlaamse regering of van één van haar ministers of haar diensten, van de Vlaamse openbare instellingen en van het Vlaams Parlement in aanmerking. Ook alle mogelijke mediakanalen inclusief de nieuwe media vallen onder deze regeling.

De toetsing wordt toevertrouwd aan een onafhankelijk college (in het voorstel van decreet 'Expertencomité' genoemd) dat rapporteert aan het Vlaams Parlement. Om elke vorm van politisering te vermijden, wordt het Expertencomité niet uit Vlaamse volksvertegenwoordigers of andere politieke mandatarissen samengesteld. Het is beter het comité op te richten met in de media gespecialiseerde deskundigen, bijvoorbeeld journalisten en wetenschappers.

Het decreet verbindt een sanctie aan de schending van de vooropgestelde beginselen van behoorlijke communicatie. Als het Expertencomité vaststelt dat de vooropgestelde beginselen geschonden zijn, wordt dat publiek bekendgemaakt.

Hoewel een controleregeling een instrument is voor de bestraffing van misbruiken, heeft de regeling toch vooral een positieve bedoeling, namelijk de bevordering van een kwaliteitsvolle en waardevolle Vlaamse overheidscommunicatie. De mogelijkheid tot preventieve adviesvraag wordt daarom verkozen boven een systeem waarbij alle initiatieven vooraf verplicht voorgelegd en getoetst moe-

ten worden, wat zowel vertragend als ontmoedigend werkt.

2. Controle op de regeringsmededelingen

Regeringsmededelingen moeten, net zoals alle andere vormen van overheidscommunicatie, uiteraard beantwoorden aan de bij decreet vastgelegde beginselen van behoorlijke communicatie (zie 1). Het Expertencomité, dat uit niet-parlementaire experts bestaat, is dus ook bevoegd om de regeringsmededelingen aan die beginselen te toetsen. Naast die controle op de naleving van de beginselen van behoorlijke communicatie, is er ook een politieke controle op de regeringsmededelingen denkbaar die uitgaat van de vraag of de betrokken leden van de Vlaamse regering geen misbruik maken van dergelijke mededelingen om het eigen imago te bevorderen. Het gaat hier dus veeleer om een politieke controle op het misbruik van overheidsgeld.

Momenteel wordt een dergelijke controle, die steunt op de exclusief federale bevoegdheid in kieszaken, uitsluitend uitgeoefend door de federale Controlecommissie die werd opgericht bij de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen.

Nochtans behoort de controle van de regeringsmededelingen in de eerste plaats tot de bevoegdheid van het parlement ten aanzien waarvan de betreffende regering politiek verantwoordelijk is. Artikel 70 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot Hervorming der Instellingen beschrijft het controleprincipe als volgt: “De Regering, evenals elk lid ervan, is verantwoordelijk ten aanzien van de Raad.”. Die controle op de regeringsmededelingen is geen materiële bevoegdheid die exclusief toekomt aan de federale overheid, maar veeleer een zogenaamde complementaire bevoegdheid die het elke assemblee mogelijk maakt een regeling uit te werken die een betere uitoefening van de eigen bevoegdheden garandeert.

De huidige regeling waarbij de mededelingen van de Vlaamse regering gecontroleerd worden door een federale parlementaire commissie, werd tot op heden steeds verdedigd op grond van het argument dat de controle op de regeringsmededelingen en de controle van de verkiezingsuitgaven aan elkaar ge-

koppeld zijn¹. Dat argument kan evenwel alleen ingeroepen worden voor regeringsmededelingen die verspreid worden tijdens de zogenaamde sperperiode (periode van drie maanden die voorafgaat aan de verkiezingen). De Wet van 19 mei 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de Vlaamse Raad [...] definieert in artikel 4 de uitgaven voor verkiezingspropaganda als ‘alle uitgaven en financiële verbintenissen [...] die verricht worden tijdens een periode van drie maanden voor de verkiezingen’.

Buiten de sperperiode bestaat die beperking niet en mogen alle kandidaten, met inbegrip van de ministers in functie, onbeperkt reclame maken en campagne voeren. Het spreekt voor zich dat die reclamecampagnes niet gefinancierd mogen worden met overheidsgeld.

In essentie gaat het bij de controle van regeringsmededelingen om de controle op het oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen. Een dergelijk misbruik hoeft niet per definitie ingegeven te zijn door directe electorale motieven. Imagobevorderende campagnes kunnen de betrokkene bijvoorbeeld ook privé ten goede komen. Anderzijds impliceert de huidige federale regeling dat ministers die bij volgende verkiezingen niet opkomen ongestraft de regeling op de regeringsmededelingen kunnen overtreden.

De argumentatie dat de federale wetgever bevoegd is om de controle op alle regeringsmededelingen te regelen omdat die regeling tot doel heeft een loyale kiesstrijd te bevorderen², is bijgevolg alleen bruikbaar voor regeringsmededelingen tijdens de sperperiode.

¹ Advies van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State bij het wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 19 mei 1994 ..., *Gedr. St. Kamer* 1995-1996, nr. 436/2, blz. 8: “...; de toetsing van de mededelingen en voorlichtingscampagnes van de regeringsleden en de voorzitters van de parlementaire assemblees vormt immers wel degelijk een aspect van de controle op de verkiezingsuitgaven, daar zij uitsluitend is ingevoerd met het doel na te gaan of zij niet volledig of gedeeltelijk de promotie beogen van het persoonlijke imago van een of meer leden van die instellingen of van het imago van een politieke partij en, zo ja, de kosten van die mededelingen of van die campagnes af te boeken op de verkiezingsuitgaven van de betrokkenen bij de eerstkomende verkiezing waarvoor zij zich kandidaat stellen.”.

² Advies van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State bij het wetsvoorstel betreffende het toezicht op de mededelingen van de federale regering, *Gedr. St. Kamer* 1993-1994, nr. 1384/2, p. 5.

Als de controle van de verkiezingsuitgaven toch een federale bevoegdheid blijft, is gedurende de sperperiode een overlapping van een Vlaamse controle op de regeringsmededelingen en een federale controle van de verkiezingsuitgaven onvermijdelijk. Het is echter verkieselijk dat ook die bevoegdheid overgenomen wordt door de assemblee waarvoor de verkiezingen doorgaan. Indien de Vlaamse controlecommissie vaststelt dat een minister tijdens de sperperiode misbruik heeft gemaakt van overheidsgeld om een imagobevorderende campagne te voeren, kan hij in eerste instantie door die Vlaamse commissie veroordeeld worden. In tweede instantie kunnen de kosten die hij gemaakt heeft door de federale controlecommissie aangerekend worden op het maximumbedrag dat de betrokkene voor verkiezingspropaganda mag uitgeven bij de verkiezing die na die sperperiode gehouden wordt.

Vanuit de bovenstaande redenering is het logisch dat de bevoegdheid van de federale Controlecommissie op het vlak van de mededelingen van deelregeringen beperkt wordt tot de controle op informatiecampagnes die gehouden worden tijdens de sperperiode. Hiertoe wordt een wijziging van de wet van 4 juli 1989 voorbereid en ingediend (via de gemeenschapssenatoren).

Zodra het Vlaams Parlement, via de uitbreiding van de constitutieve autonomie, de bevoegdheid krijgt om zelf de verkiezingsuitgaven te controleren, en via een bijzonder decreet een dergelijke regeling ook uitgewerkt wordt, zal de wet van 4 juli 1989 zelfs gedurende de sperperiode niet meer van toepassing zijn op het Vlaams Parlement. Een federale wetswijziging blijft echter nodig omdat de wet van 4 juli 1989 de basisregeling bevat die op het Vlaams Parlement en het Waals Parlement van kracht blijft, zolang ze zelf geen eigen regeling hebben goedgekeurd.

Artikelsgewijze toelichting

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Aan de hand van de gebruikte definities wordt het toepassingsgebied van het voorstel van decreet omschreven.

Het toepassingsgebied is heel ruim opgevat. De aan het Vlaams Parlement verbonden instellingen zijn op dit ogenblik de Vlaamse ombudsdienst en het Vlaamse Kinderrechtencommissariaat. Verder zijn alle diensten, instellingen, vennootschappen, verenigingen of organisaties die openbare verantwoordelijkheid dragen en opgericht zijn door of onder toezicht staan van de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest of door hen opgerichte diensten of instellingen, onderhevig aan het toezicht dat door dit voorstel van decreet wordt ingericht. De onderwijsinstellingen van de Vlaamse Gemeenschap, met name die scholen die ingericht worden door Het Gemeenschapsonderwijs, de Vlaamse autonome hogescholen en de universiteiten die ingericht zijn door de Vlaamse Gemeenschap (LUC, RUCA, UG, UIA), vallen niet onder het toezicht dat door dit decreet wordt uitgewerkt. Vanuit het gelijkheidsbeginsel kan immers niet verantwoord worden dat onderwijsinstellingen van de Vlaamse Gemeenschap op het vlak van informatieverstrekking aan strengere regels onderworpen worden dan de onderwijsinstellingen van de andere netten.

Dit decreet is van toepassing op alle voorlichtings-, communicatie-, informatie- of sensibiliseringsinitiatieven waarmee de Vlaamse overheid zich via alle mogelijke kanalen tot het publiek richt. Zo komen in aanmerking : folders of brochures, advertenties in de geschreven en audiovisuele pers, regeringsmededelingen op radio en televisie, mailings, video's, internet en alle nieuwe media.

HOOFDSTUK II

Controle op de overheidscommunicatie

Artikel 3

In deze bepaling worden een aantal algemene beginselen aangegeven waaraan de overheidscommunicatie van de Vlaamse overheid minstens moet voldoen. De opgesomde beginselen zijn een leidraad voor de betrokken overheid bij de uitwerking van haar initiatieven inzake overheidscommunicatie. Afhankelijk van elk concreet initiatief afzonderlijk worden de beginselen ingevuld. Van be-

lang hierbij zijn vooral het doel dat beoogd wordt en de doelgroep die de betrokken overheid wenst te bereiken. Hier is trouwens ook een taak voor het Expertencomité weggelegd : naar aanleiding van de concrete toepassingsgevallen worden na verloop van tijd bepaalde criteria verfijnd.

De beginselen waaraan de overheidscommunicatie moet voldoen, zijn de volgende :

- objectiviteit : ongeacht de aard van de informatie moet de overheidscommunicatie objectief zijn ;
- niet-discrimineren : de overheidscommunicatie mag niet discrimineren of kwetsend overkomen ;
- herkenbaarheid : de burger moet zonder moeite kunnen vaststellen van welke instantie de overheidscommunicatie uitgaat en moet het initiatief kunnen situeren ;
- tijdigheid : de informatie moet op het juiste tijdstip verschaft worden. Dit criterium is in bepaalde omstandigheden van minder belang en in andere omstandigheden dan weer zeer relevant. Een informatiecampagne over de invoering van een nieuwe reglementering bijvoorbeeld moet tijdig en gedurende een voldoende lange periode gevoerd worden om het vooropgestelde doel te kunnen bereiken ;
- correctheid en juistheid : het spreekt vanzelf dat het zorgvuldigheidsbeginsel vereist dat de verschaft informatie correct en juist is, zodat de burger erop kan vertrouwen ;
- volledigheid en niet misleiden : afhankelijk van het beoogde doel (bevordering van algemene bekendheid, aansporen tot of ontraden van een bepaald gedrag, uitleg over bepaalde procedures, ...) en van de doelgroep (al dan niet vertrouwd met de materie, ontwikkelingsniveau, ...) moet de informatie zo volledig mogelijk zijn. In elk geval moet verhinderd worden dat de informatie misleidend is doordat ze onvolledig is ;
- begrijpelijkheid : dit criterium moet met het oog op de doelgroep beoordeeld worden en kan bijgevolg zeer verschillend ingevuld worden. Anderzijds zal ook de context bepalend zijn voor de invulling van dit criterium. Zo kan het wenselijk zijn om de informatie over een bepaalde maatregel die deel uitmaakt van een ruimer be-

leid in dit geheel te plaatsen, zonder evenwel overbodige details erbij te betrekken.

Artikel 4

De toetsing van de overheidscommunicatie aan de in het vorige artikel opgesomde beginselen wordt toevertrouwd aan het bij dit voorstel van decreet op te richten Expertencomité. In principe vindt een dergelijke toetsing plaats op basis van een klacht. Het Expertencomité kan een dossier ook in behandeling nemen op verzoek van de betrokken overheid of op eigen initiatief.

Om het Expertencomité zijn taken zo goed mogelijk te kunnen laten verrichten, moet het over alle relevante informatie beschikken. Daarnaast moet ook het recht van de betrokken overheid om te worden gehoord, gewaarborgd worden.

Eenieder (natuurlijke personen, rechtspersonen, feitelijke verenigingen) kan een klacht indienen in geval van inbreuk op de in het vorige artikel opgesomde beginselen. Hiervoor moet er geen benadeling of een belang aangetoond worden. Een dergelijke klacht wordt schriftelijk en ondertekend ingediend. De klacht hoeft niet aangetekend verstuurd te worden. Mondelinge of anonieme klachten zijn onontvankelijk.

Binnen een termijn van twee maanden moet het Expertencomité een gemotiveerde beslissing nemen. Deze termijn is nodig om een grondige behandeling van de zaak te waarborgen. Het spreekt vanzelf dat de betrokken overheid zo snel mogelijk op de hoogte gebracht wordt van die beslissing.

Het Expertencomité beschikt ook over de mogelijkheid om overheidscommunicatie op eigen initiatief te onderzoeken in het licht van de in het vorige artikel opgesomde beginselen. Het Expertencomité legt in zijn huishoudelijk reglement het aantal leden vast op voordracht waarvan dit initiatiefrecht kan uitgeoefend worden. Ook die beslissing moet gemotiveerd zijn ; ze wordt eveneens meegedeeld aan de betrokken overheid.

Artikel 5

Als de opgelegde beginselen niet nageleefd worden, komt er een sanctie : de beslissing van het Expertencomité wordt bekendgemaakt. Het wordt aan dit comité overgelaten om te bepalen hoe die

bekendmaking moet gebeuren ; de bekendmaking kan slechts een doeltreffend sanctiemiddel zijn als er rekening gehouden wordt met ieder concreet geval afzonderlijk.

HOOFDSTUK III

Controle op de regeringsmededelingen

Artikel 6

In het Vlaams Parlement wordt een (uiteraard onbezoldigde) Commissie opgericht die bevoegd is voor de controle op alle voor het publiek bestemde mededelingen en voorlichtingscampagnes van de leden van de Vlaamse regering, ongeacht het medium dat gebruikt wordt om die informatie te verspreiden.

De bepalingen uit het Reglement van het Vlaams Parlement die de inrichting en werking van de commissies regelen, zijn van toepassing. De indiener heeft er evenwel voor gekozen decretaal vast te leggen dat de Controlecommissie evenredig samengesteld is, omdat het fundamenteel is dat de parlementaire en politieke controle op de regering door alle fracties, zowel uit de meerderheid als uit de oppositie, uitgeoefend wordt.

Het Vlaams Parlement maakt hier gebruik van zijn recht, vermeld in artikel 70 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot Hervorming der Instellingen, om de regering te controleren. Het uitgangspunt bij die controle is de vraag of de betrokken regeringsleden geen misbruik maken van de mogelijkheid om regeringsmededelingen te verspreiden (en dus misbruik maken van overheidsmiddelen) om het eigen imago of dat van de politieke partij waartoe zij behoren, te bevorderen. Die invalshoek verschilt wezenlijk van die van de federale Controlecommissie : die laatste commissie gaat na of het verspreiden van de regeringsmededeling het voeren van een loyale kiesstrijd niet in het gedrang brengt.

De vaststelling dat een bepaalde mededeling het imago van de regering of de betrokken minister(s) bevordert, brengt niet automatisch de schending van artikel 6 met zich mee. Elke mededeling zal in zekere mate invloed hebben op het imago van diegene die geassocieerd wordt met die mededeling. De Controlecommissie heeft als opdracht te controleren of het uitgangspunt van zulke mededelingen wel degelijk de overdracht van informatie is.

De wijze waarop de regering of de betrokken minister(s) ‘aanwezig’ is (zijn) in die mededelingen, is een belangrijk element bij de beoordeling van de Controlecommissie.

Artikel 7

De regeringsleden kunnen preventief een advies inwinnen bij de Controlecommissie. Zij zijn hier niet toe verplicht. Het advies is evenmin bindend ; het informeert de betrokkenen evenwel op gezaghebbende wijze over het imagobevorderende karakter van hun mededeling of campagne.

De Controlecommissie wordt geacht uiterlijk 15 dagen na de indiening van de aanvraag een advies uit te brengen. Een dergelijk advies wordt gevraagd aan de hand van een nota waarin naast de aanleiding en de inhoud van de mededeling of campagne, vooral ingegaan wordt op de manier waarop de betrokken initiatiefnemers ‘aanwezig’ zullen zijn in de mededeling of de campagne. Aangezien dergelijke adviezen facultatief en bovendien niet bindend zijn, heeft de termijn van 15 dagen louter een symbolische waarde. De Controlecommissie heeft er echter alle belang bij die termijn na te leven, wil ze haar geloofwaardigheid en haar bestaansreden niet ondermijnen.

Artikel 8

De Controlecommissie heeft ook een taak nadat de regeringsmededelingen verspreid zijn. Elke volksvertegenwoordiger heeft het recht een klacht in te dienen bij de Controlecommissie ; hij is daarbij niet gebonden aan termijnen. Zijn politieke controlerecht kan immers niet in de tijd beperkt worden.

De Controlecommissie heeft twee maanden de tijd om een klacht te behandelen. Ze kan zich laten bijstaan door het Expertencomité dat bestaat uit experts inzake overheidscommunicatie. Het advies van dit comité is niet-bindend. De bevoegdheid van de Controlecommissie is beperkt tot de beoordeling of een mededeling of voorlichtingscampagne van een of meer regeringsleden op ongeoorloofde wijze het imago van de betrokkenen bevordert.

Aangezien de Controlecommissie een louter politieke controle uitoefent, kan ze zelf uitsluitend politieke sancties uitspreken. De politieke sanctie is de publieke blaam, uitgesproken in de plenaire

vergadering van het Vlaams Parlement. Dat betekent niet dat het decreet geen strafbepalingen kan bevatten met betrekking tot misbruik van overheidsmiddelen. Dergelijke sancties zouden dan uitgesproken moeten worden door de strafrechter. Zolang de federale Controlecommissie bevoegd blijft om de regeringsmededelingen buiten de sperperiode te controleren en te bestraffen, acht de indiener van dit voorstel het niet opportuun om dergelijke strafbepalingen in het voorstel van decreet op te nemen.

Indien de Wet van 4 juli 1989 gewijzigd wordt in die zin dat de federale Controlecommissie uitsluitend bevoegd is inzake regeringsmededelingen tijdens de sperperiode, of indien de Vlaamse decreetgever zelf bevoegd wordt de controle op de verkiezingsuitgaven te regelen, kan uiteraard overwogen worden om de sanctiemogelijkheden van de Vlaamse Controlecommissie uit te breiden.

Artikel 9

De Controlecommissie is eveneens bevoegd om de mededelingen van de voorzitter van het Vlaams Parlement, zowel preventief als na een klacht, te controleren op het imagobevorderende karakter ervan. De voorzitter van het Vlaams Parlement heeft, net zoals de regeringsleden, de mogelijkheid om zijn naam of zijn afbeelding te verwerken in een mededeling die uitgaat van een overheid, met name van het Vlaams Parlement. Het spreekt dan ook voor zich dat de mededelingen van de voorzitter van het Vlaams Parlement aan een identieke politieke controle onderworpen worden.

HOOFDSTUK IV

Het Expertencomité voor overheidscommunicatie

Artikel 10

In dit artikel wordt de samenstelling van het Expertencomité geregeld. De aanstellingsvoorwaarden zijn bedoeld om de nodige deskundigheid, vertrouwelijkheid met de materie en ervaring in de sector van de overheidscommunicatie te garanderen. Anderzijds moet het instellen van onverenigbaarheden de onafhankelijkheid van de leden van het Expertencomité garanderen. Uit deze onafhankelijkheid vloeit voort dat de leden van het Expertenco-

mité van geen enkele overheid instructies mogen krijgen.

Ondanks de voorgeschreven onverenigbaarheden blijven gevallen van belangenvermenging mogelijk, bijvoorbeeld wanneer één van de leden van het Expertencomité aan een overheid advies verleend heeft over een geplande voorlichtingscampagne. Uiteraard mag dit lid niet deelnemen aan de behandeling van een klacht over die voorlichtingscampagne.

Artikel 11

Er wordt voor gekozen het Expertencomité in te stellen bij het Vlaams Parlement. Hieruit vloeit voort dat de diensten van het Vlaams Parlement voor logistieke ondersteuning zorgen, dat de werking (onder meer de vergoeding van de experten) gefinancierd wordt met een dotatie van het Parlement, en dat het huishoudelijk reglement door het Vlaams Parlement goedgekeurd wordt.

Het Expertencomité rapporteert jaarlijks aan het Vlaams Parlement. Op deze wijze wordt het Parlement in een algemeen overzicht geïnformeerd over de mate waarin het Vlaams voorlichtings- en communicatiebeleid beantwoordt aan de beginselen die door dit voorstel van decreet worden voorgeschreven.

HOOFDSTUK V

Overgangsbepaling

Artikel 12

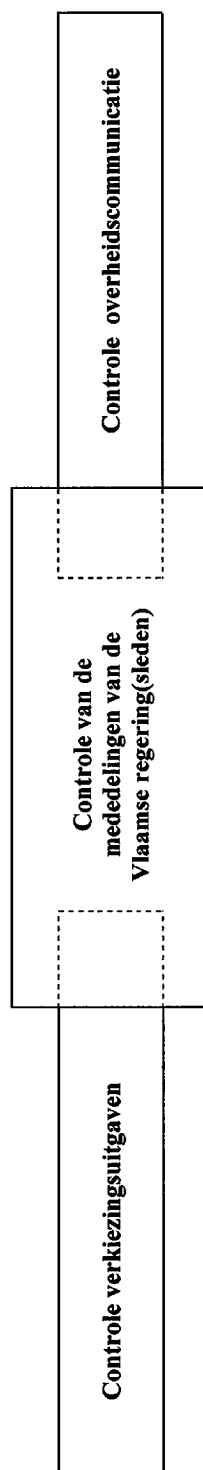
Deze overgangsbepaling is nodig opdat het Expertencomité tijdens de huidige legislatuur zijn werkzaamheden zou kunnen aanvangen. Pas na de eerstvolgende verkiezing kunnen de leden van het Expertencomité voor de gewone periode van 5 jaar aangesteld worden.

Norbert DE BATSELIER

BIJLAGE BIJ DE TOELICHTING

Schematische voorstelling van de verbanden tussen :

- (1) de controle op de verkiezingsuitgaven
- (2) de controle op de regeringsmededelingen en
- (3) de controle op de overheidscommunicatie

in het kader van welke bevoegdheid	'kiesrechtszaken'	parlementair controlerecht (art. 70 BWHI)	actieve openbaarheid van bestuur
wie is bevoegd	federale overheid	Vlaamse decreetgever	Vlaamse decreetgever
huidige regeling	wet 4 juli 1989	wet 4 juli 1989 (=bevoegdheidsoverschrijding voor zover het om controle gaat van campagnes buiten de sperperiode)	onbestaand
mogelijke voorstellen	- aanpassing BWHI 08-08-1980 (uitbreiding constitutionele autonomie) - bijzonder decreet i.v.m. controle van de verkiezingsuitgaven	- decreet i.v.m. controle van de 'Vlaamse' regeringsmededelingen (maar niet bekeken vanuit electorale invalshoek); kan geïntegreerd worden in decreet controle overheidscommunicatie - aanpassing van wet 4 juli 1989 (beperking van federale bevoegdheid tot controle regeringsmededelingen tijdens sperperiode)	- decreet tot controle van de communicatie van de Vlaamse overheid
inhoud van de voorstellen	- Vlaams Parlement en Waals Parlement bevoegd i.v.m. controle verkiezingsuitgaven (aanvulling BWHI) - uitwerken van eigen regeling via een bijzonder decreet	- controle of regeringsmededelingen geen imagobevorderend karakter hebben - sanctie op overtreding = politieke sanctie - oprichting parlementaire Controlecommissie die controle uitoefent - uitbreiding van de bevoegdheid van deze Controlecommissie tot de mededelingen van de voorzitter van het Vlaams Parlement	- uitwerken van normen waaraan overheidscommunicatie moet voldoen - sancties op schending van die normen - oprichten van 'Expertencomité overheidscommunicatie' dat klachten behandelt i.v.m. beweerde schending en advies geeft aan parlementaire commissie i.v.m. imagobevorderend karakter regeringsmededelingen

VOORSTEL VAN DECREET

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt gemeenschaps- en gewestaangelegenheden.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

1° Vlaamse overheid :

- a) het Vlaams Parlement, zijn voorzitter en organen ;
- b) de aan het Vlaams Parlement verbonden instellingen ;
- c) de Vlaamse regering, een of meer van haar ministers, en het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ;
- d) de andere administratieve overheden zoals bedoeld in artikel 14 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, die onder de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest ressorteren, met uitsluiting van de onderwijsinstellingen ;

2° overheidscommunicatie : elke voor het publiek bestemde, van de Vlaamse overheid uitgaande mededeling, boodschap, voorlichtings- of sensibiliseringscampagne of elk ander communicatie-initiatief, ongeacht de gebruikte kanalen of media ;

3° regeringsmededeling : de overheidscommunicatie uitgaande van de Vlaamse regering of van een of meer van haar ministers die verwijzingen naar de Vlaamse regering, of de naam of de afbeelding van een of meer van haar ministers bevat ;

4° mededeling van de voorzitter van het Vlaams Parlement : de overheidscommunicatie uitgaande van de voorzitter van het Vlaams Parlement

die verwijzingen naar zijn naam of zijn afbeelding bevat.

HOOFDSTUK II

Controle op de overheidscommunicatie

Artikel 3

Onverminderd de wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen die strengere en specifieke normen opleggen, voldoet de overheidscommunicatie, afhankelijk van het beoogde doel en de te bereiken doelgroep, aan de volgende beginselen :

1° ze is objectief en discrimineert niet ;

2° ze is onmiddellijk als dusdanig herkenbaar en maakt meteen duidelijk welke overheid het initiatief neemt, steunt of mogelijk maakt ;

3° ze deelt tijdig en op begrijpelijke wijze, relevante, correcte, volledige en niet-misleidende informatie mee.

Artikel 4

§ 1. Bij het Vlaams Parlement wordt een Expertencomité voor Overheidscommunicatie opgericht, hierna Expertencomité te noemen, dat waakt over de naleving van de in artikel 3 vermelde beginselen, hetzij op verzoek van de betrokken overheid, hetzij na een klacht, hetzij ambtshalve.

De betrokken Vlaamse overheid die een initiatief tot overheidscommunicatie wenst te nemen, kan vooraf het Expertencomité om een niet-bindend advies verzoeken over de naleving van de in artikel 3 vermelde beginselen. Het Expertencomité verleent binnen 15 dagen advies.

Bij inbreuk op de in artikel 3 vermelde beginselen, kan een klacht worden ingediend bij het Expertencomité. Een klacht wordt, op straffe van onontvankelijkheid, schriftelijk en ondertekend ingediend. Een anonieme klacht is onontvankelijk.

Het Expertencomité kan de overheidscommunicatie ambtshalve toetsen aan de in artikel 3 vermelde beginselen.

§ 2. Het Expertencomité neemt een beslissing uiterlijk twee maanden na ontvangst van een ontvangen klacht of binnen een termijn van uiterlijk twee maanden na de beslissing tot ambtshalve toetsing. De beslissing wordt met redenen omkleed.

§ 3. Het advies of de beslissing wordt binnen 7 dagen ter kennis gebracht van de betrokken Vlaamse overheid en eventueel van de klager.

§ 4. Het Expertencomité kan bij de Vlaamse overheid die bij het communicatie-initiatief betrokken is, alle relevante informatie opvragen om een dossier te kunnen behandelen.

De betrokken Vlaamse overheid heeft het recht te worden gehoord.

Artikel 5

De beslissingen waarin een schending wordt vastgesteld, worden bekendgemaakt. Het Expertencomité bepaalt voor elk geval afzonderlijk de wijze van bekendmaking.

HOOFDSTUK III

Controle op de regeringsmededelingen

Artikel 6

In het Vlaams Parlement wordt een Controlecommissie voor Regeringsmededelingen opgericht, hierna Controlecommissie te noemen, die controleert of een regeringsmededeling, die direct of indirect met overheidsgeld wordt gefinancierd, niet geheel of ten dele tot doel heeft het imago van de betrokken regeringsleden of van de politieke partij waartoe zij behoren, te verbeteren.

De Controlecommissie is evenredig samengesteld en beslist bij gewone meerderheid.

Artikel 7

De Vlaamse regering kan of een of meer van haar leden die een regeringsmededeling wil verspreiden, kunnen door het indienen van een synthesesnota vooraf de controlecommissie om een niet-bindend advies verzoeken. De synthesesnota geeft de aanlei-

ding en de inhoud van de regeringsmededeling weer, evenals de wijze waarop de Vlaamse regering of een of meer van haar leden erin vermeld worden.

De Controlecommissie verleent uiterlijk 15 dagen na het indienen van de synthesesnota een advies. Het advies wordt binnen zeven dagen ter kennis gebracht van de betrokken regeringsleden.

Artikel 8

§ 1. Na het verspreiden van een regeringsmededeling kan elke Vlaamse volksvertegenwoordiger een klacht indienen bij de Controlecommissie.

§ 2. Met respect voor de rechten van verdediging van de betrokken regeringsleden, neemt de Controlecommissie uiterlijk twee maanden nadat de zaak bij haar aanhangig is gemaakt, een met redenen omklede beslissing.

De beslissing wordt binnen zeven dagen ter kennis gebracht van de betrokken regeringsleden.

De Controlecommissie kan het advies inwinnen van het Expertencomité, genoemd in artikel 4.

§ 3. Indien de Controlecommissie oordeelt dat een regeringsmededeling, die direct of indirect met overheidsgeld wordt gefinancierd, geheel of ten dele tot doel heeft het imago van de betrokken regeringsleden of van de politieke partij waartoe zij behoren, te verbeteren, legt ze de betrokken regeringsleden een blaam op.

De voorzitter van het Vlaams Parlement maakt die blaam publiek in de plenaire vergadering.

§ 4. Indien de Controlecommissie zich niet uitspreekt binnen de in § 2, eerste lid, bedoelde termijn, wordt ze geacht een gunstige beslissing te hebben genomen.

De in § 2, eerste lid, bedoelde termijn wordt geschorst gedurende de parlementaire recesperiodes en gedurende de periodes waarin de zitting van het Vlaams Parlement gesloten is.

Artikel 9

De bepalingen van dit hoofdstuk zijn op overeenkomstige wijze van toepassing op elke mededeling van de voorzitter van het Vlaams Parlement.

In voorkomend geval, wordt de in artikel 8, § 3, tweede lid, bedoelde blaam publiek gemaakt door de ondervoorzitter van het Vlaams Parlement.

HOOFDSTUK IV

Expertencomité

Artikel 10

§ 1. Het Expertencomité is samengesteld uit 9 leden. De leden van het Expertencomité worden binnen zes maanden na de algemene vernieuwing van het Vlaams Parlement voor de duur van 5 jaar aangewezen door het Vlaams Parlement. Hun mandaat kan worden verlengd.

§ 2. Een lid van het Expertencomité voldoet aan een van de volgende voorwaarden :

- 1° een wetenschappelijk ambt of onderwijsambt in de Rechtswetenschappen, Bestuurswetenschappen of de Pers- en Communicatiewetenschappen aan een Vlaamse universiteit of aan een Vlaamse hogeschool bekleden ;
- 2° werkzaam zijn als beroepsjournalist ;
- 3° actief zijn op het gebied van de overheidscommunicatie.

Voor elke voorwaarde, vermeld in het eerste lid, is een aantoonbare ervaring van in totaal 10 jaar vereist.

§ 3. Het lidmaatschap van het Expertencomité is onverenigbaar met het mandaat van Vlaams volksvertegenwoordiger, het ambt van lid van de Vlaamse regering of regeringscommissaris, een functie van bestuurder of personeelslid van een Vlaamse overheid.

§ 4. Het Expertencomité is onafhankelijk in de uitoefening van zijn opdrachten. De leden van het Expertencomité, die op enige wijze betrokken partij zijn bij een dossier, nemen geen deel aan de behandeling van dat dossier.

Artikel 11

§ 1. Binnen drie maanden nadat de leden zijn aangewezen, kiest het Expertencomité uit zijn leden een voorzitter, en stelt het een huishoudelijk reglement op. Dit huishoudelijk reglement, evenals de latere wijzigingen, worden goedgekeurd door het Vlaams Parlement en bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

§ 2. De kredieten nodig voor de werking van het Expertencomité worden bij wijze van dotatie door het Vlaams Parlement ter beschikking gesteld.

Het Expertencomité doet voor het uitvoeren van zijn taken een beroep op de personeelsleden van het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement die hiertoe door het Bureau van het Vlaams Parlement worden aangewezen en ter beschikking gesteld.

§ 3. Het Expertencomité brengt jaarlijks schriftelijk verslag uit van zijn werkzaamheden aan het Vlaams Parlement.

HOOFDSTUK V

Overgangsbepaling

Artikel 12

In afwijking van artikel 10, § 1, worden de leden van het Expertencomité voor de eerste keer aangewezen binnen drie maanden na de inwerkingtreding van dit decreet, voor een periode die loopt tot zes maanden na de eerstkomende algemene vernieuwing van het Vlaams Parlement.

Norbert DE BATSELIER